

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Černým, Ph.D. v právní věci **žalobkyně: K. K.**, trvale bytem „X“, zastoupené Mgr. Robertem Cholenským, advokátem, se sídlem Brno, Bolzanova 5, proti **žalovanému: Ministerstvu práce a sociálních věcí**, Na Poříčním právu 376/1, Praha, v řízení o žalobě proti rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 3. 5. 2010, č.j. 856/SZ/2010-2,

t a k t o:

- I. Rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 3. 5. 2010, č.j. 856/SZ/2010-2, a rozhodnutí Magistrátu města Teplice ze dne 15. 2. 2010, č.j. 14214/2010/TEP, se **pro nezákonnost z r u š u j í** a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. V řízení o žalobě a kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 11. 5. 2011, č.j. 16 Ad 18/2010-25, a proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 4. 5. 2012, č.j. 16 Ad 18/2010-74, je žalovaný **p o v i n e n zaplatit** žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 8 640,- Kč do třiceti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobkyně se žalobou podanou v zákonem stanovené lhůtě domáhala zrušení napadeného rozhodnutí Krajského úřadu Ústeckého kraje, odbor sociálních věcí a zdravotnictví, ze dne 3. 5. 2010, č.j. 856/SZ/2010-2, jímž bylo její odvolání zamítnuto a napadené rozhodnutí Magistrátu města Teplice, ze dne 15. 2. 2010, č.j. 14214/2010/TEP, bylo potvrzeno.

Rozhodnutím ze dne 15. 2. 2010, č.j. 14214/2010/TEP Magistrát města Teplice rozhodl o žádosti žalobkyně ze dne 25. 1. 2010 tak, že žalobkyni nepřiznal příspěvek na živobytí.

Žalobkyně v žalobě namítla, že krajský úřad vydal nezákonné rozhodnutí. Je přesvědčena, že je osobou v hmotné nouzi ve smyslu § 2 odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění účinném v době vydání rozhodnutí správního orgánu 1. stupně (dále jen „zákon o pomoci v hmotné nouzi“), přičemž na ni dopadá výjimka dle § 11 odst. 3 písm. g) téhož zákona. Nezkoumá se tedy u ní možnost zvýšit si příjem vlastní prací, neboť byla uznána dočasně práce neschopnou. Nebylo sice formálně vydáno rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, ale předložené zprávy ošetřující lékařky pro účely tohoto řízení plně osvědčují, že stav žalobkyně odpovídá dočasné pracovní neschopnosti ve smyslu zákona o pomoci v hmotné nouzi. Kromě toho je podle § 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi možné splnění podmínek podle odstavce 2 prominout, pokud hrozí vážná újma na zdraví.

Žalobkyně dále uvedla, že při posuzování dočasné pracovní neschopnosti u osob, jež nejsou v pracovním poměru, eventuelně po uplynutí ochranné lhůty, je třeba mít na paměti, že ošetřující lékař není oprávněn vystavit tiskopis Rozhodnutí o vzniku dočasné pracovní neschopnosti tak, jak požadovaly správní orgány. Lékařka vydala jinou formu potvrzení, ze kterého je patrné, že zdravotní stav žalobkyně dočasně pracovní neschopnosti odpovídal. Žalobkyně není v současné době schopna výkonu práce ani není schopna plnit povinnosti uchazeče o zaměstnání. Je v dlouhodobé léčbě a neustálé terapeutické péči, přičemž dle zásad terapeutické komunity je kontakt s okolím velmi omezený. S ohledem na pravidla komunity a vzdálenost místa léčby od trvalého bydliště byl požadavek vedení v evidenci uchazečů o zaměstnání nesplnitelný, přičemž správní orgány nebraly v potaz potvrzení lékařky o zdravotním stavu žalobkyně ani nejevily snahu se v případě nejasností o aktuální situaci žalobkyně přímo v terapeutické komunitě blíže informovat.

Zákon o pomoci v hmotné nouzi používá pojem „dočasná pracovní neschopnost“ na více místech, přičemž i v dalších případech není u většiny osob (zpravidla uchazeči o zaměstnání) možné vydat Rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti, ale správními orgány je běžně přijímáno lékařem vystavené potvrzení, že zdravotní stav dotčené osoby odpovídá dočasné pracovní neschopnosti. S ohledem na ustálené zažití pojmů a praxi v obdobných případech zde není dán legitimní důvod pro rozlišování režimů dočasné pracovní neschopnosti v rámci jednoho zákonného textu.

Žalobkyně dále uvedla, že účelem příspěvku na živobytí je poskytnout základní prostředky na obživu osobám, jejichž příjmy a sociální a majetkové poměry nedosahují v daném čase a za daného zdravotního stavu částky živobytí. Žalobkyně, která nežije se svými příbuznými ve společné domácnosti, neboť dlouhodobě pobývá v terapeutické komunitě, je ve vážném ohrožení zdraví i života, když se maximálně snaží zbavit dlouhodobé drogové závislosti. Při neposkytnutí příspěvku na živobytí hrozí žalobkyni nevratné poškození zdraví či dokonce ohrožení života, protože nemá dostatečné finanční prostředky k úhradě základních životních potřeb.

Dle názoru žalobkyně zákon o pomoci v hmotné nouzi výslovně neřeší, jak má být pro účely poskytování dávek v něm zakotvených posuzován pobyt žadatele v terapeutické komunitě. Ačkoliv se do určité míry jedná o pobyt obdobný ústavní péči v psychiatrické léčebně, nelze na něj aplikovat ustanovení § 3 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť toto ustanovení je taxativní, nikoli demonstrativní. I kdyby na osoby pobývající

v terapeutické komunitě dopadalo ustanovení § 3 odst. 1 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi, jsou zde dány zásadní důvody pro to, aby žalobkyně byla uznána za osobu v hmotné nouzi dle ustanovení § 3 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi.

Nejzásadnějším důvodem je skutečnost, že neposkytnutí hmotného zabezpečení klientům terapeutické komunity může mít, a v případech, kdy klient nemá rodinu nebo tato rodina mu nemůže poskytovat celou částku na úhradu jeho pobytu v komunitě, má, za následek ukončení jejich léčby, tj. ohrožení jejich života a zdraví. Druhým důvodem je, že po dobu pobytu v terapeutické komunitě vzniká klientům dluh na zdravotním pojištění, neboť za ně není plátcem pojistného na veřejné zdravotní pojištění stát. Rovněž je člen terapeutické komunity povinen platit regulační poplatky ve zdravotnictví v případě poskytnutí zdravotní péče. Přiznání dávky pomoci v hmotné nouzi by vyřešilo všechny tyto závažné problémy, protože po dobu jejího poskytování je plátcem pojistného na veřejné zdravotní pojištění za příjemce dávky stát.

Dále žalobkyně namítla, že vzhledem k tomu, že dlouhodobě pobývá v terapeutické komunitě daleko od domova, kam prakticky vůbec nejezdí, nijak se nepodílí na úhradě nákladů domácnosti ani byt s rodiči společně neužívá, neměla by být s příbuznými společně posuzována. Její pobyt mimo bydliště lze vzhledem k předpokládané délce dva a půl roku těžko považovat za přechodný. Žalobkyni by měl být přiznán příspěvek na živobytí, nikoliv jen mimořádná okamžitá pomoc určená osobám ohroženým sociálním vyloučením dle ustanovení § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi či osobám, jimž hrozí vážná újma na zdraví (§ 2 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi).

Krajský úřad ve svém písemném vyjádření k žalobě navrhl zamítnutí žaloby v celém rozsahu pro nedůvodnost. K věci stručně uvedl, že žalobkyně v rámci správního řízení doložila dvě zprávy praktické lékařky. Krajský úřad má za to, že uvedené lékařské zprávy neosvědčují dočasnou pracovní neschopnost ve smyslu ustanovení § 11 odst. 3 písm. g) zákona o pomoci v hmotné nouzi.

O žalobě soud rozhodl v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s.ř.s.“) bez jednání, neboť žalobkyně s tímto postupem výslovně souhlasila a žalovaný nevyjádřil do dvou týdnů od doručení poučení svůj nesouhlas s takovým projednáním věci.

Napadené rozhodnutí soud přezkoumával v řízení podle prvního dílu hlavy druhé s.ř.s., která vychází z dispoziční zásady vyjádřené v ustanovení § 71 odst. 1 písm. c), d) odst. 2 věty druhé a třetí a ustanovení § 75 odst. 2 věty první tohoto zákona. Z ní vyplývá, že soud přezkoumává rozhodnutí správního orgánu pouze v rozsahu, který žalobce uplatnil v žalobě nebo během dvouměsíční lhůty ode dne doručení napadeného rozhodnutí, jak stanovuje ustanovení § 72 odst. 1 věty první s.ř.s. Povinností žalobce je proto tvrdit, že správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje konkrétnímu zákonnému ustanovení a toto tvrzení odůvodnit. Bez návrhu žalobce pak musí soud podle § 76 odst. 2 s.ř.s. přihlídnout toliko k takovým vadám napadeného rozhodnutí, k nimž je povinen přihlížet bez návrhu nebo které vyvolávají jeho nicotnost, avšak takové nedostatky nebyly v projednávané věci zjištěny.

Soud uvádí, že v předmětné věci již dvakrát rozhodoval, a to poprvé rozsudkem ze dne 11.5.2011, č.j. 16 Ad 18/2010-25, jímž žalobu zamítl. Ve svém rozsudku konstatoval, že lékařská zpráva ošetřující lékařky žalobkyně nemá formu rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti žalobkyně, jak požaduje zákon o nemocenském pojištění. Lékařská zpráva ošetřující lékařky nemůže rozhodnutí o dočasné pracovní neschopnosti nahradit, proto na

žalobkyni nedopadá výjimka uvedená v § 11 odst. 3 zákona o pomoci v hmotné nouzi, při níž se nezkoumá možnost zvýšit si příjem vlastní prací při posuzování hmotné nouze osoby. Dále krajský soud konstatoval, že terapeutická komunita, v níž se žalobkyně léčí ze závislosti na návykových látkách, není registrovaným zařízením podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (dále jen „zákon o sociálních službách“). To, že se žalobkyně zavázala provozovateli terapeutické komunity Pastor Bonus hradit pravidelný finanční příspěvek ve výši 5000 Kč, je jejím soukromým rozhodnutím. Pokud by žalobkyně nastoupila do terapeutické komunity, registrované podle zákona o sociálních službách, pak by výše úhrady za poskytnuté služby byla omezena prováděcím předpisem a byla by nižší než pobyt v komunitě zvolené žalobkyní. Dále krajský soud uvedl, že žalobkyně je společně posuzovanou osobou se svými rodiči a bratrem, neboť nemá jiný byt. V bytě na adrese, kde se žalobkyně zdržovala před nástupem do terapeutické komunity a kde má vedenu adresu svého trvalého pobytu, se žalobkyně nezdržuje, neboť původně pronajatý byt vyklidila a vrátila jeho vlastníkov. Protože po ukončení léčby žalobkyně komunitu opustí a bude vrácena do normálního běžného života, je pobyt žalobkyně v terapeutické komunitě přechodný. Podle krajského soudu je trvalým pobytem jen ten pobyt, který odpovídá definici uvedené v § 10 odst. 1 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel). Dále dle závěru krajského soudu žalobkyně nespádala pod kategorii osob ohrožených sociálním vyloučením podle § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť pobývá v terapeutické komunitě, kde dle svého vyjádření bude pobývat více jak dva roky, a proto jí nehrozí sociální vyloučení.

Ke kasační stížnosti žalobkyně Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 14.12.2011, č.j. 6 Ads 128/2011-55, shora uvedený rozsudek krajského soudu zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení. Ve svém rozhodnutí uvedl, že podmínka výroku o uznání dočasné pracovní neschopnosti je splněna i v případě, kdy ošetřující lékař potvrdí, že jeho pacient není schopen vykonávat pracovní činnost, přičemž není nutno, aby tak učinil způsobem a formou, které jsou předepsány pro účely nemocenského pojištění. V případě žalobkyně měl krajský soud i správní orgán při posuzování, zda je osobou v hmotné nouzi, vycházet z toho, že je lékařem uznána jako osoba dočasně práce neschopná a tudíž se v jejím případě nemá zjišťovat její možnost zvýšit si příjem vlastním přičiněním. V posuzovaném případě je zřejmé, že žalobkyně s rodiči před nástupem léčby jejich byt neužívala a ani po návratu z léčby jej užívat nehodlá. V posuzovaném případě se tedy vůbec nemůže uplatnit ustanovení § 4 odst. 1 zákona č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu (dále jen „zákon o životním a existenčním minimu“), neboť se vůbec nenaplnila situace, že by stěžovatelka s rodiči užívala jejich byt. Pro posuzování společného užívání bytu podle zákona o životním a existenčním minimu a zákona o pomoci v hmotné nouzi je relevantní zejména fakticita společného užívání bytu (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního ze dne 26. 11. 2008, č. j. 6 Ads 98/2008 - 53), která se však v posuzovaném případě rovněž nenaplnila. V situaci žalobkyně je tedy nesporné, že nejsou naplněny zákonné podmínky pro to, aby byla posuzována společně se svými rodiči pro účely stanovení jejího životního a existenčního minima. Zákon o pomoci v hmotné nouzi neváže pomoc v hmotné nouzi na podmínku léčby ve státním či státem registrovaném zařízení, proto tato skutečnost by nemohla jít k tíži žalobkyně. I pokud by se tedy jednalo o terapeutickou komunitu, která není poskytovatelem sociálních služeb zapsaným v registru podle § 85 a § 104 zákona o sociálních službách, nebyl by to důvod pro neposkytnutí dávky pomoci v hmotné nouzi žalobkyni. Nejvyšší správní soud tedy uzavřel, že pro posuzování, zda je žalobkyně osobou v hmotné nouzi, nemá žádný vliv, zda se léčí ze závislosti na návykových látkách v terapeutické komunitě registrované podle zákona o

sociálních službách či nikoli a že sjednaná výše odměny za její pobyt v terapeutické komunitě je nižší, než jsou maxima stanovená příslušnou vyhláškou. V případě osoby závislé na návykových látkách, která projeví svou vůli absolvovat náročnou léčbu své závislosti a jediným důvodem pro její přerušeni by byly její sociální poměry, tedy nedostatek finančních prostředků, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že takováto osoba bez pomoci v hmotné nouzi nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením. Žalobkyně, která se léčí ze závislosti na návykových látkách v terapeutické komunitě, je v takové životní situaci, kdy nemá žádný příjem, nemůže pracovat, je izolována v léčebné komunitě a je nucena se zadlužovat. Žalobkyně tedy nemůže bez finanční pomoci ze strany státu úspěšně řešit svou situaci a zbavit se svého sociálního vyloučení.

Na uvedené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu navázal krajský soud rozsudkem ze dne 4.5.2012, č.j. 16 Ad 18/2010-74, kterým žalobou napadené rozhodnutí i jemu předcházející rozhodnutí Magistrátu města Teplice zrušil a věc vrátil krajskému úřadu k dalšímu řízení. Soud však nesprávně jednal s dosavadním žalovaným Krajským úřadem Ústeckého kraje, ačkoliv od 1.1.2012 s účinností zákona č. 366/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, přešla působnost krajského úřadu na Ministerstvo práce a sociálních věcí, které se tak stalo od 1.1.2012 podle § 69 s.ř.s. žalovaným. Z tohoto důvodu ke kasační stížnosti krajského úřadu Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 12.9.2012, č.j. 6 Ads 79/2012-27, rozsudek krajského soudu ze dne 4.5.2012, č.j. 16 Ad 18/2010-74, zrušil a vrátil mu věc k dalšímu řízení.

Podle § 110 odst. 4 s.ř.s. je krajský soud vázán shora uvedeným právním názorem vysloveným v uvedeném rozsudku Nejvyššího správního soudu. Na základě dosud konstatovaného tedy soud uvádí, že krajský úřad i Magistrát města Teplice rozhodly v rozporu s ustanovením § 2 odst. 6 zákona o pomoci v hmotné nouzi, neboť nepovažovaly žalobkyni za osobu, která v daném čase, s ohledem na neuspokojivé sociální zázemí a nedostatek finančních prostředků nemůže úspěšně řešit svoji situaci a je ohrožena sociálním vyloučením.

Ze shora uvedeného vyplývá, že nesprávným posouzením nároku žalobkyně podle zákona o pomoci v hmotné nouzi se krajský úřad dopustil nezákonnosti, a proto soud přistoupil ke zrušení napadeného rozhodnutí podle § 78 odst. 1 s.ř.s. S ohledem na to, že nezákonností je stejně zatíženo i rozhodnutí Magistrátu města Teplice ze dne 15.2.2010, č.j. 14214/2010/TEP, přistoupil soud podle § 78 odst. 3 s.ř.s. i ke zrušení tohoto rozhodnutí správního orgánu I. stupně. Žalovaný je dle § 78 odst. 5 s.ř.s. právním názorem shora vysloveným v dalším řízení vázán.

Žalobkyně měla v projednávané věci plný úspěch, proto soud podle § 60 odst. 1 věty první s.ř.s. a § 110 odst. 3 s.ř.s. uložil žalovanému povinnost zaplatit jí do třiceti dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů řízení v celkové výši 8 640,- Kč, která se skládá z částky 6 300,- Kč za 3 úkony právní služby po 2.100,- Kč poskytnuté právním zástupcem Mgr. Robertem Cholenským (převzetí věci, sepsání žaloby, sepsání kasační stížnosti proti rozsudku krajského soudu ze dne 11.5.2011, č.j. 16 Ad 18/2010-25 podle § 7, § 9 odst. 3 písm. f) a § 11 odst. 1 písm. a), d) vyhlášky Ministerstva spravedlnosti č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb, ve znění vyhl. č. 276/2006 Sb.), z částky 900,- Kč za s tím související tři paušály po 300,- Kč a z částky 1440,-

Kč odpovídající DPH. O soudním poplatku soud nerozhodoval, neboť řízení je od soudního poplatku osvobozeno.

Poučení: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s.ř.s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Ústí nad Labem dne 17.12.2012

JUDr. Petr Černý, Ph.D. v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
Iva Tovarová